

1

Min onkel Antonin Alexander var en underlig mand. Første gang jeg så ham, var jeg ti og han omkring de halvfjerds. Han boede i et enormt stort og hæsligt hus i Gooi som var proppet med de mest ejendommelige, ubrugelige og afskyelige møbler. Jeg var stadig temmelig lille dengang og kunne ikke nå op til ringeklokken. At hamre på døren eller klapre med brevsprækken, som jeg ellers altid gjorde, turde jeg ikke her. Fortvivlet gik jeg rundt om huset. Onkel Alexander sad i en vakkelvorn lænestol betrukket med falmet lilla plys og forsynet med tre gule anti-makassarer, og han var virkelig den mest mærkelige mand jeg nogen sinde havde set. På hver hånd havde han to ringe, men først da jeg seks år senere besøgte ham for anden gang og flyttede ind hos ham, gik det op for mig at guldet i virkeligheden var messing, og at de røde og grønne stene (jeg har en onkel der går med rubiner og smaragder) var farvet glas.

„Er det dig der er Philip?“ spurgte han.

„Ja, onkel,“ sagde jeg til skikkelsen i lænestolen.

Jeg kunne kun se hænderne. Hans hoved befandt sig i skyggen.

„Har du noget med til mig?“ spurgte stemmen igen. Jeg havde ikke noget med, så jeg sagde: „Det tror jeg ikke, onkel.“

„Du er da nødt til at have noget med.“

Jeg tror ikke at jeg dengang syntes det var særlig skørt. Når man kom på besøg, burde man vel egentlig have noget med. Jeg stillede min lille kuffert og gik ud på gaden igen. I haven ved siden af min onkel Alexanders havde jeg set en rhododendron, og jeg sneg mig forsigtigt ind gennem hækken og skar et par grene af med min lommekniv.

For anden gang stod jeg foran terrassen.

„Jeg har blomster med til dig, onkel,“ sagde jeg. Han rejste sig, og for første gang så jeg hans ansigt.

„Det sætter jeg overordentlig stor pris på,“ sagde han – og bukkede let. „Skal vi holde en fest?“ Han afventede ikke mit svar, men tog min hånd og trak mig med indenfor. Et eller andet sted tændte han en lille lampe, så den sælsomme stue lå badet i et varmt lys. Midt i stuen var der fyldt med stole – langs væggene stod der tre sofaer fyldt med bløde beige og grå puder. Op ad væggen ud mod terrassen stod der en slags klaver som jeg senere erfarede var et cembalo.

Han placerede mig i en af sofaerne og sagde:

„Læg dig bare og tag bare en masse puder.“ Selv gik han over og lagde sig på en af de andre sofaer langs væggen modsat min, og derefter kunne jeg ikke længere se ham på grund af de højryggede stole som stod imellem os.

„Lad os så holde en fest,“ sagde han. „Hvad kan du godt lide at foretage dig?“

Jeg kunne godt lide at læse, og jeg kunne godt lide at kigge på billeder, men det kan man jo ikke gøre til en fest, tænkte jeg – så det sagde jeg ikke. Jeg funderede lidt og sagde så: „Køre i bus om aftenen eller om natten.“

Jeg ventede på en bekræftelse, men den kom ikke.

„Sidde ved vandet,“ sagde jeg, „og gå ude i regnen, og en gang imellem kysse én.“

„Hvem?“ spurgte han. „Ikke én jeg kender,“ sagde jeg, men det var ikke sandt.

Jeg kunne høre at han rejste sig og gik hen mod min sofa.

„Vi holder en fest,“ sagde han. „Først tager vi bussen til Loenen og derefter tilbage igen til Loosdrecht. Så går vi ned og sætter os ved vandet, og måske får vi noget at drikke. Derefter tager vi bussen hjem. Kom.“

Sådan lærte jeg min onkel Alexander at kende. Han havde et gammelt, hvidligt ansigt hvor alle linjer løb nedad – en pæn, smal næse og tykke, sorte øjenbryn, som gamle pjuskede fugle.

Hans mund var bred og læberne smalle og lyserøde, og som regel gik onkel Alexander med jødekalot, selv om han ikke var jøde. Jeg tror ikke han havde hår under kalotten, men sikker er jeg ikke. Den aften var den første rigtige fest jeg nogen sinde havde været med til.

Der var næsten ingen mennesker i bussen, og jeg tænkte – en bus i natten er som en ø hvor man bor næsten helt alene. Man kan se sit ansigt i ruden, og man hører folks dæmpede samtale som farvepletter på lyden fra motoren. Det gule skær fra de små lamper forandrer tingene inde og ude, og grusvejen får alle metaldele til at rasle. Da der er så få mennesker, standser bussen næsten aldrig, og så kan man forestille sig hvordan bussen må se ud udefra når den kører langs diget med sine store øjne forrest, rudernes små gule firkanter langs siderne og det røde lys bagest.

Onkel Alexander satte sig ikke ved siden af mig – han gik ned i et helt andet hjørne, „for det er ikke en fest, hvis man er nødt til at snakke med hinanden,“ sagde han. Og det er jo rigtigt.

Når jeg kiggede bagud i ruden, kunne jeg se hvor han sad. Det så ud som om han sov, men hans hænder bevægede sig over den lille kuffert som han havde taget med. Jeg ville godt have spurgt ham hvad der var i den lille kuffert, men jeg havde på fornemmelsen at han nok ikke ville fortælle det.

I Loosdrecht steg vi af bussen og gik indtil vi nåede søen.

Her åbnede onkel Alexander den lille kuffert og tog et stykke gammelt sejldug frem som han lagde på græsset, fordi det var vådt.

Vi satte os med ansigtet mod månen som gyngede grønligt i vandet foran os, og lyttede til køerne der trissede rundt på engen på den anden side af diget. Der var også dis og tynde tågesløv over vandet og underlige sagte lyde i natten, så i begyndelsen lagde jeg slet ikke mærke til at det måske var min onkel Alexander der græd lige så stille.

„Græder du, onkel?“ spurgte jeg.

„Nej, jeg græder ikke,“ sagde min onkel, og da vidste jeg helt sikkert at han græd, og jeg spurgte ham: „Hvorfor er du ikke gift?“ Men han svarede: „Jeg er da gift. Jeg er gift med mig selv.“ Og så drak han noget af en lille flad flaske som han havde i inderlommen (Courvoisier, stod der på den, men det kunne jeg ikke udtale dengang) og fortsatte: „Vist er jeg gift. Har du nogen sinde hørt om Ovids Metamorfoser?“

Dem havde jeg aldrig hørt om, men så sagde han at det gjorde hverken fra eller til, for det havde faktisk ikke ret meget med sagen at gøre.

„Jeg er gift med mig selv,“ gentog han. „Ikke med mig selv som jeg var i begyndelsen, men med en erindring som er blevet til mig. Forstår du det?“ spurgte han.

„Nej, onkel,“ sagde jeg.

„Godt,“ sagde min onkel Alexander og spurgte om jeg havde lyst til et stykke chokolade, men jeg bryder mig ikke om chokolade, så han spiste selv den plade han havde taget med til mig. Derefter foldede han sejldugen sammen til en lille firkant og proppede den ned i den lille kuffert. Vi spadserede langs diget tilbage til busstoppestedet, og da vi kom til husene hvor menneskene boede, kunne vi lugte jasminen og høre hvordan vandet stille slog mod de små robåde ved bådebroen. Ved busstoppestedet så vi en pige i en rød jakke som sagde farvel til sin ven. Jeg så hvordan hun med en hastig bevægelse lagde sin hånd om halsen på ham og trak hans hoved ind mod sin mund. Hun kyssede ham på munden, men helt kort, og gik derefter hurtigt op i bussen. Da vi kom ind i bussen, var hun allerede blevet en anden. Onkel Alexander satte sig ved siden af mig, og så forstod jeg at festen var forbi. I Hilversum hjalp konduktøren ham med at stige ud, for han var nu blevet meget træt og så rigtig, rigtig gammel ud.

„I nat vil jeg spille for dig,“ sagde han – for det var blevet nat, og der var helt stille ude på vejen.

„Hvordan spille?“ spurgte jeg, men han svarede ikke. Faktisk lagde han slet ikke mærke til mig mere, heller ikke da vi kom hjem i stuen.

Han satte sig ved cembaloet, og jeg stillede mig bag ved ham og så på hans hænder som først drejede

den lille nøgle to gange rundt inden de løftede låget. „Partita,“ sagde han – „symfoni“ – og så begyndte han at spille. Det havde jeg aldrig hørt før, og jeg troede at det var noget kun min onkel Alexander kunne. Det lød som for meget længe siden, og da jeg gik hen og lagde mig på sofaen igen, lød det som om det kom langt borte fra.

Jeg kunne se alle mulige ting ude i haven, og det var som om det alt sammen hørte til musikken, og til min onkel Alexanders stille snøften.

Ind imellem sagde han pludselig noget.

„Sarabande,“ udbrød han, „sarabande.“ Og senere: „Menuet.“

Hele stuen fyldtes med musik, og jeg ønskede at han aldrig mere ville holde op, for jeg følte at det var lige ved at være ovre. Da han var færdig, hørte jeg ham trække vejret tungt, for han var allerede en gammel mand. Sådan blev han siddende en stund, men så rejste han sig og vendte sig om mod mig. Hans øjne skinnede, og de var store og mørkegrønne, og han viftede med sine store hvide hænder.

„Hvorfor rejser du dig ikke?“ spurgte han, „rejs dig op.“

Jeg rejste mig og gik hen til ham.

„Det er hr. Bach,“ sagde han.

Jeg kunne ikke se nogen, men der var ingen tvivl om at han så nogen, for han smilede så sælsomt og sagde: „Det er Philip, Philip Emanuel.“

Jeg vidste ikke at jeg også hed Emanuel, men man fortalte mig senere at onkel Alexander ved min fødsel havde påtvunget mig det navn fordi en af Bach-sønnerne hed sådan.

„Giv hr. Bach hånden,“ sagde min onkel. „Kom nu, giv ham hånden.“

Jeg tror ikke jeg var bange – jeg rakte hånden frem i stuen og lod som om jeg trykkede en hånd. På væggen fik jeg pludselig øje på et stik af en tyk mand med en masse krøller som så på mig med et venligt, men afmålt blik.

J.S. Bach, stod der nedenunder.

„Sådan, ja,“ sagde min onkel, „sådan, ja.“

„Må jeg gå i seng nu, onkel?“ spurgte jeg – jeg var meget træt.

„I seng? Ja, selvfølgelig – vi må i seng,“ sagde han – og han tog mig med til et lille kammer med gulligt blomstret tapet og en gammel jernseng med messingknopper.

„Der står en potte i det grå skab,“ sagde han og gik sin vej. Jeg faldt i søvn med det samme.

Næste morgen vågnede jeg ved at solen varmede gennem ruden. Jeg rørte mig ikke, for der var så mange underlige ting omkring mig.

Ved siden af mig på det lille grå skab stod de rhododendroner jeg havde plukket til onkel Alexander dagen før. De var der ikke da jeg gik i seng, det var